

100 ÅR OCH EN NJURE SEDAN 80 ÅR

En 100-årig kvinna genomgick nefrektomi av vänster njure på grund av pyelonefrit 1916. Hon har inte haft några besvär sedan dess och mår utmärkt. Med största sannolikhet hade hon vesikouretral reflux och refluxnefropati.

Att en person kan leva med en njure och bibehållen njurfunktion i 80 års tid är en positiv nyhet för alla som sysslar med njurdonation.

Vi vill här rapportera en mycket ovanlig patient. Hon föddes 1896 och genomgick nefrektomi av vänster njure 1916 på grund av kronisk pyelonefrit. Vid drygt 100 års ålder bor hon nu på ett servicehem i Stockholm. Hälsan är utmärkt.

Från journalhandlingar, som fanns bevarade i Stockholms Stadsarkiv, kunde man 1916 utläsa att patienten var en 19-årig fröken som led av återkommande episoder av feber och vänstersidiga buksmärter. Urinprov visade leukocyturi och växt av *E coli* i urinen. På slätröntgen syntes klumpiga förändringar av njurbäckenet i vänster njure medan höger njure var helt normal. Nefrektomi var enda sättet att behandla patienten. Professor Key på Mariasjukhuset på Söder utförde operationen och patienten skrevs ut efter tre veckors vård.

Hon kommer själv ihåg att hon hade feberepisoder varannan vecka men dessa försvann helt efter operationen. Med största sannolikhet hade patienten vesikouretral reflux och refluxnefropati i vänster njure. Patienten blev rådd att undvika salt och har därför aldrig saltat

Författare

INGELA FEHRMAN-EKHOLM
docent, specialistläkare, njurmedicinska kliniken, Huddinge sjukhus
MATS ÅSTRÖM
leg läkare, läkarmottagningen, Danvikshem, Nacka.



FOTO: TRANSPLANTATIONSKIRURGISKA KLINIKEN, HUDDINGE SJUKHUS

extra på maten. Många läkare tyckte det var ett under att hon överlevde ingreppet. Efter operationen levde hon sedan ett normalt liv och arbetade på kontor fram till pensionen.

Patienten mår idag utmärkt. Hon tar dagliga promenader och är helt klar och redig. Hon behandlas med diuretika, digitalis samt giktmedicin sedan några år tillbaka och har regelbunden läkarkontroll. Aktuellt blodtryck är 160/80 mm och färiska blodprov visar Hb 135 g/l, blodsocker 5,1 mmol/l, kalium 4,1 mmol/l, natrium 139 mmol/l, kreatinin 128 µmol/l samt urat 301 µmol/l.

I urinprov finns ingen äggvita, inga bakterier, ingen leukocytos. Med kroppsvikten 54 kg blir beräknat kreatininclearance 18 ml/minut.

Man kan diskutera om diuretika är teoretiskt lämpligt då detta stimulerar renin och kan orsaka glomerulär hypertension. Den vätskedrivande medicinen är dock insatt på diagnosen hjärtsvikt och uppmätta blodtryck har varit normala.

Njurdonatorer lever längre

Detta mycket spännande livsöde kom till vår kännedom när vi rapporterade om Huddinge sjukhus transplantationskliniks levande njurdonatormaterial från 1964–1994, vilket visar att njurdonatorer lever längre än ålders- och könsmatchade kontrollpersoner [1, 2]. Den längsta observationstiden är dock 32 år.

Transplanterad njure.

Strax ovanför fingerspetsen ser man kärlanastomoserna tydligt. Den något mer blåaktiga och djupare liggande strukturen är den venösa kärlförbindelsen, och artäranastomoserna ligger mera ytligt strax ovanför venen.

Denna kvinna illustrerar att man kan leva 80 år efter en nefrektomi med en välhållen njurfunktion och en njure.

Vi vet att njurfunktionen avtar med stigande ålder men många njurfunktionsstudier sträcker sig bara till åldern 80 år [3]. I en finsk avhandling från 1994 där samtliga 174 finska 100-åringar undersöktes med olika variabler, fann man att medelnivåerna på kreatinin låg på 110 µmol/l med en spridning på 43–224 µmol/l [4].

Referenser

1. Fehrman-Ekholm I, Elinder CG, Stenbeck M, Groth CG. Njurdonatorer lever längre [sammanfattning]. Stockholm: Svenska Läkaresällskapet handlingar Hygiea 1996; 105(1): 289.
2. Fehrman-Ekholm I, Elinder CG, Stenbeck M, Tydén G, Groth CG. Kidney donors live longer. Transplantation (in press 1997).
3. Bäck B, Ljungberg B, Nilsson-Ehle I, Borgå O, Nilsson-Ehle P. Age dependence of renal function: clearance of iothexol and p-amino hippurate in healthy males. Scand J Clin Lab Invest 1989; 49: 641-6.
4. Louhija Jukka. Finnish centenarians. A clinical epidemiological study [dissertation]. Helsinki: University of Helsinki, 1994.